

LSHDB

SynHør-bladet

21. årgang

Nr 1 - 2012

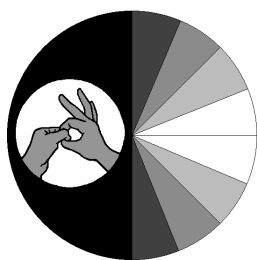

**Landsforbundet for kombinert Syns- og Hørselshemmede/Døvblinde
(LSHDB)**

Innhold

Styrets hjørne	3
LSHDB landsmøte 2012	4
Eikholt fagkonferanse del 2	5
Invitasjon til Holmenkollstafetten	7
LSHDB Midt-Norge/Nordland	8
Sko som styrer	9
Livet i "skyen"	10

Pressemelding fra Jernbaneverket	13
Universell utforming	15
Portrettintervju: Bjarte Bø-Sande	16
Gratulerer med dagen, Louis B.	18

LSHDB

Landsforbundet for kombinert Syns- og Hørselshemmede/Døvblinde

Leder: Åshild Johansen

Tlf: 402 34 452

E-post: aashild.lovise@ebnett.no

Nestleder: Kari Kristine Engan

Tlf: 72 88 94 01

E-post: kariengan@c2i.net

Styremedlem: Birgit Hagerupsen

Tlf: 949 88 030

E-post: bibbih@online.no

Styremedlem: John Sandell

Tlf: 915 45 424

E-post: john.sandell@getmail.no

Styremedlem: Hege Dahlen

Tlf: 934 95 905

E-post: hebedahl@online.no

1. varamedlem: Harald Vik

2. varamedlem: Nina Helene Skorge

SynHør-bladet

Redaktør: Birgit Hagerupsen

SMS. 949 88 030

E-post: bibbih@online.no

Adresse:

LSHDB

Skippergata 33

0154 Oslo

E-post: kontor@lshdb.no

Internett: www.lshdb.no

Tlf: 22 41 34 24

Mobil: 95 94 93 57

Kontorfullmektig: Karin Andvig

Kontoret er åpent onsdager

(annenhver), torsdager og fredager.

Kontoret ligger i 5. etasje.

Trykk: Rycon AS

Layout: Birgit Hagerupsen

Opplag 330 stk

Styrets hjørne

*Av Hege Dahlen,
styremedlem*

Kjære medlemmer og lesere.

I skrivende stund har vi kommet i midten av januar 2012, og denne gang er det min tur til å skrive noen ord i styrets hjørne.

Ute har det endelig kommet snø og jeg har prøvd meg på ski med knall og fall, men morsom er det likevel. Flott å bevege seg ute i naturen, få frisk luft og masse energi som kommer godt med til alt man skal gjøre i det nye året.

Først vil jeg mimre litt og se tilbake på det året som har vært i LSHDBs regi. Et spennende år, med mye bra og flott samarbeid i styret, der vi ønsker å bidra med det beste for våre medlemmer og at vi får best mulig ut av det vi jobber med for dere medlemmer.

Vi hadde en flott tur til Tromsø med likemannskurs der, likemannskurs og julebord i Asker og ikke minst Holmenkollstafetten som var ny og spennende felles aktivitet noen av oss var med på. Takk til alle medlemmer som bidrar med foredrag om sine erfaringer og for et godt samarbeid med dere alle. Det ønsker vi mer av i det nye

året også.

Takk til Eikholt nasjonalt ressurscenter for døvblinde for samarbeid i 2011, vi håper på fortsatt god samarbeid i dette nye året, vi står foran.

Det byr masse på nye muligheter og utfordringer i videre samarbeid som vi i styret ser frem til.

Jeg håper på et rikt og spennende år for alle. Med nye muligheter og utfordringer vi alle møter på i hverdagen og steder vi er i og ferdes i.

Jeg håper dere får en fin vintertid med skiturer, og aking m.m. og nyt innetid med varm kakao og ostesmørbrød, hvis ønskelig.

Jeg ønsker dere alle, ET GODT NYTT ÅR!

LSHDB Landsmøte 2012

I år skal LSHDB ha landsmøte på Quality Resort Hotel Sarpsborg tirsdag 26. juni.

Det er i forbindelse med vårt årlige sommertreff som skal avholdes i Sarpsborg 25. juni - 1. juli.

Innsendelse av forslag for saker sendes til LSHDB-kontoret på e-post: kontor@lshdb.no, senest 2 måneder før landsmøte, 26. april 2012.

LSHDB-kontoret sender saksliste og landsmøtesdokumenter innen 1 måned før landsmøte, 26. mai.

Vel møtt på landsmøte 26. juni!

Vennlig hilsen
LSHDB-styret

Åshild Johansen

Det er nå 2 år siden siste landsmøte. Valgkomiteen som ble valgt på representantskapsmøtet på Eikholt i fjor våres er i full gang. Valgkomiteen ledes av Aslaug Kibsgård. Med meg har jeg Odd Paulsen og Bjørn Egil Hammerlund. Bjørn Egil er sekretær for gruppen. Nytt i år er at vi i valgkomiteen skal følge instruks som ble vedtatt på sommertreffet på Beitostølen.

Hvordan skjer valget?

Vanlig rutiner er at lederen velges for 2 år ad gangen. I styret finner vi 4 sty-

remedlemmer som alle velges for 4 år. Hvert 2. år velges 2 styremedlemmer. Varamedlemmer velges for 2 år ad gangen.

Disse står på valg:

Leder Åshild Johansen står på valg. Styremedlemmer Kari Kristine Engan og John Sandell står på valg. Varamedlemmer Harald Vik og Nina Hele-
ne Skorge står på valg.

Disse sitter 2 år til:

Styremedlemmer Bibbi Hagerupsen og Hege Dahlen sitter 2 år til.

Nye fjes i styret?

Har du forslag på kandidat som du mener bør velges inn, send en e-post til Aslaug Kibsgård,

k-kibsg@online.no

Gjerne så fort som mulig, og det er fint om du kan fortelle oss hvorfor akkurat denne person. Vi ønsker forslag innen 29. februar 2012.

Aslaug Kibsgård
Leder Valgkomite 2012

Eikholt fagkonferanse - del 2

Referent: Nina H. Skorge

EIKHOLTS FAGKONFERANSE 23. og 24. AUGUST 2011 – DEL 2.

23. og 24. august 2011 arrangerte Eikholt kompetansesenter sin årlige fagkonferanse hvor både fagpersoner og brukere deltok. I år var temaet klinisk og genetisk forskning på døvblinddeområdet. Det var invitert forskere fra Skandinavia som foredragsholdere for å fortelle om siste nytt. Claes Møller fra Sverige, Lisbeth Tranebjærg fra Danmark og Laurence Bindoff fra Norge.

Alle foredragene finnes som power point presentasjoner på Eikholts nettsider. Klikk deg inn på

“Forelesningene fra årets Fagkonferanse på Eikholt”. Her finner du også linker til litteratur og kvalitetssikrede hjemmesider på skandinavisk og/eller engelsk om ulike døvblindhetssyndromer.

Nå følger del 2 av referat fra konferansen. Del 1 var i nummer 5 - 2011 av SynHør-bladet.

LISBETH TRANEBJÆRG

Lisbeth Tranebjærg er professor i genetisk audiologi ved Universitetet i København. Tidligere arbeidet hun som leder ved genetisk institutt ved universitetet i Tromsø. Hun har forsket på medisinsk genetikk og har blant annet kartlagt Mohr-Tranebjærchs syndrom.

Lynkurs i genetisk utredning:

Foreleseren startet med et lite lynkurs i genetisk utredning. «Hvordan oppdage om pasienten har et syndrom?» Det avhenger av pasientens alder, undersøkerens grundighet og «øynene som ser». Hun sier det man ikke spør om, får man sjelden svar på. Eksempler på dette er spørsmål om mørkesyn, sukkersyke eller psykiatriske problemer.

Arvelige årsaker til døvblindhetssyndromer (DB-syndromer):

Det har vært en rivende utvikling innenfor genetisk diagnostikk de siste årene. Nå er det blitt enklere å diagnostisere og å oppdage nye sykdommer og syndromer.

De vanligste arvelige DB-syndromene er Usher og Charge. I tillegg finnes det mange andre mer sjeldne og arvelige DB-syndromer. Mange av syndromene er progressive. Noen syndromer kan ramme flere organsystemer. Eksempler på dette er Mohr-Tranebjærchs syndrom, Wolfram, Alstrøm og private syndromer.

Definisjonen på et privat syndrom er at det bare finnes innenfor en familie. Mer enn 450 syndromer knyttet til hørselsnedsettelse (døvhetssyndromer) er kjent. Da har man en hørselsnedsettelse sammen med symptomer fra enten hjerte, nyre, øyne, hud/hår/pigment, hjerne, stoffskiftesyndromer eller andre komplekse symptomer. En kombinasjon av syn – og hørselsnedsettelse kan ofte ha nevrologiske symptomer i tillegg. Et eksem-

pel er Mohr-Tranebjærgets syndrom.

Mohr-Tranebjærgets syndrom:

Syndromet arves kjønnsbundet recessivt på x-kromosomet. Det er bare gutter som får sykdommen. Mor og evt. søstre er bærere av sykdommen, men selv er de friske. Syndromet rammer flere organer. Det starter med en økende hørselsnedsettelse fra 18 måneders alder.

I tenårene får man nedsatt synsskarpheit, men sidesyn og mørkesyn er normalt. Det mest framtreddende er de nevropsykiatriske symptomene. Muskulatur og gangfunksjon blir rammet .

Etter 40 årene kommer vanligvis svelgvanskeligheter, hjernesvinn og demens. I tillegg kan psykiatriske symptomer som aggresjon, paranoia og personlighetsforstyrrelse opptre. Symptomene kan variere i progresjon og alvorlighetsgrad fra person til person.

Mohr Tranebjærgets syndrom og hørselstap:

Hørselstapet skyldes en auditiv neuropati. Auditiv har med hørsel å gjøre og neuropati betyr at nervecellene eller nerveforbindelsene ikke fungerer. Disse pasientene kan oppleve dårlig effekt av CI – operasjon.

Wolfram syndrom:

Et typisk forløp for dette syndromet er at man får sukkersyke (diabetes mellitus) og synsproblemer (optic atrof) før man er 15 år gammel. I tillegg har man økende hørselstap og affeksjon av flere organer som blant annet nervesystemet.

CHARGE syndrom:

Det har stått om dette syndromet tidligere i SynHør-bladet nummer 4 i 2011, så jeg beskriver ikke syndromet noe mer her. Det er det nest vanligste syndromet med døvblindhet hos barn i den vestlige verden.

LAURENCE BINDOFF

Laurence Bindoff er lege og nevrolog fra Storbritannia og er nå professor ved Universitetet i Bergen. Han har jobbet med muskelsykdommer i mer enn 15 år og har etablert en tverrfaglig klinikk for muskelsykdommer ved Nevrologisk Poliklinikk, Haukeland Universitetssykehus

PHARC

PHARC står for Polyneuropati (sykdom i nervesystemet), Hørselstap, Ataksi bevegelsene har nedsatt kontroll og koordinasjon), Retinitis pigmentosa og Cataract (grå stær).

I 2009 oppdaget Laurence Bindoff sykdommen PHARC sammen med andre forskere på Haukeland sykehus.

I 2010 hadde de kartlagt genet som var årsaken til denne sykdommen. Det skyldes en mutasjon i genet ABHD12. Det er første gang det er kartlagt en sykdom knyttet til dette genet og man tror det vil ha stor betydning for videre forskning på andre tilsvarende sykdommer.

Invitasjon til Holmenkollstafetten

I Oslo den 11. – 13. mai 2012

av Berit R. Øie, prosjektleder

Til alle som har kombinert syns- og hørselshemming/døvblindhet.

Har du lyst til å ha en helg i Oslo sammen med andre hyggelige mennesker som også har kombinert syns- og hørselshemming? ☺

Målsettingen er å være med i en av to stafettlag på 15 personer. Du kan løpe eller gå en etappe med stafett-pinnen, og levere den til den neste på ditt stafettlag.

Fredag starter vi med lunsj, og kl 13.00 ønskes alle velkommen og et foredrag om løpe-ledsaging, evt. trening. Etterpå drar vi ut til en park – må bevege oss etter en lang uke og reise ☺ Vi prøver på å løpe sammen med en til, og det kan være uvant og nytt for mange.

På lørdag blir det to foredrag under tema *Å være fysisk aktiv med nedsatt syn og hørsel*. På ettermiddagen løper vi selve stafettløpet, og på kvelden er det fest med god mat! ☺

Søndag foreleser psykolog Anne Mette Bredahl. Hun var med i fjor og vi synes hun var svært dyktig og spennende å høre på. Hun er selv fysisk aktiv, jobber ved Norges idretts-høgskole og har synshemming selv. Søndagen avsluttes med oppsummering og lunsj.

Alt er gratis; reise, hotell og mat fra

fredag til søndag. Alt dekkes av prosjektmidler vi har fått fra ExtraStiftelsen Helse og rehabilitering. I tillegg hvis du er under 18 år og ønsker å ha med en pårørende, blir hans/hennes utgifter også dekket.

På lørdag når vi skal løpe vår etappe, skal hver av oss ha sin egen løpe-ledsager. Du kan bestemme hvem det er, eller vi hjelper deg å finne en. I fjor var det veldig mange mennesker som deltok, ca 33.000 mennesker! ☺ Derfor må du ha en som er med deg ute i løypa, både for å se stafettpinnen du skal ta imot, og finne den andre du skal levere pinnen til.

Når du løper med din ledsager, behøver dere ikke å holde i hverandre, eller dere kan holde i en felles tau. Det er mange ulike måter å gjøre det på, f. eks løpe ved siden av hverandre eller ledsager løper foran deg og du løper etter. Dette må prøves frem!

Lyst å bli med? Ta kontakt! ☺

Ta kontakt med Berit på e-post b-r-oeie@online.no eller mobil 46 789 248. I løpet av februar vil du på www.lshdb.no finne mer info. For dere som er under 30 år, kan vi besøke deg før mai og gi deg mer informasjon.

Påmelding innen 1. mars, men har du fått info etter 1. mars, ta kontakt allikevel! Det er alltid ledig plasser til unge mennesker! ☺ Vi – Nina H. Skorge og Berit R. Øie gleder oss å se dere!

LSHDB Midt-Norge/Nordland

LSHDB Midt-Norge/Nordland ønsker medlemmer, støttemedlemmer og ellers alle lesere av SynHør-bladet en riktig GODT NYTT ÅR!

Må 2012 blir et år med glede og godt samarbeid!

Vennlig hilsen
Styret i LSHDB Midt-Norge/Nordland

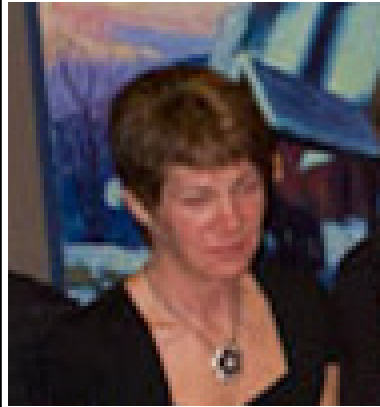
GRATULASJONER

90 år
Ester Hansen, Havsteinvn. 11, Trondheim
fyller 90 år 21. februar.

Ester har alltid vært interessert i håndarbeid og kursvirksomhet. Hun er stolt av å kunne feire sin bursdag

som er offentlig flaggdag da kong Harald også har sin bursdag denne dagen.

60 år
Mindis Sveen,
Høgåsveien 12,
Kyrksæterøra
fyller 60 år 24.
februar.

Hun er medlem av styret i LSHDB Midt-Norge/Nordland. Hun er aktiv og samarbeidsvillig, og hun har deltatt i Ridderrennet flere ganger.

Praktisk oppfinnelse for synshemmede: Sko som styrer

Kilde: Nyhetsredaksjonen, Dedicom, Nederland

Översettelse: Cor van der Lijcke og Helen Hartog

Skoene, med sensorer som er nesten usynlige, er et praktisk og betalbart hjelpemiddel for synshemmede. De hjelper brukeren av skoene til å finne veien til et mål.

Anirudh Sharma utviklet og ferdigstilte i år prototypen til GPS-veiledende sko. Skoene viser brukeren hvor han skal gå ved hjelp av vibreringer. Derksom designeren fra India får sitt ønske oppfylt, blir oppfinnelsen ikke bare som prototype. Han ønsker å forbedre produktet og gjøre det klart for markedet.

Skoen heter Le Chal, som betyr 'Bring meg dit' i Hindi. Den 24 år gamle Sharma er kunstner og ingeniør i data og jobber som researchmedarbeider hos Hewlett Packard i Bangalore. Han har prøvd å unngå ulemper med språkstyring av hjelpemiddelet. Siden blinde og svaksynte i stor grad er avhengig av hørsel, er navigering ved hjelp av språk distraherende. Derfor prøvde designeren å finne en 'sensitiv' løsning.

Skoen inneholder 4 vibreringselementer, på venstre og høyre side og foran og bak. Disse leder brukeren av skoene til målet. Utstyret i skoene har gjennom Bluetooth forbindelse med en mobiltelefon med spesifikke Android Apps. Brukeren av skoene programmerer reisemålet. Systemet bruker GPS'en som er innebygd i telefon, samt Google maps for å finne veien. Jo nærmere skoene kommer målet, desto kraftigere blir vibreringene. Skoene er i tillegg utstyrt med spesielle nærhetssensorer, som varsler på 3 meters avstand om objekter som parkerte biler, søppeldunker eller stolper.

Det er flere som i løpet av de siste årene har designet hjelpemidler som viser ruten den synshemmede skal, ved hjelp av vibrering. Eksempler er jakke og skjerf. Tester må vise hvilke hjelpemidler som blir 'best i test'. Derfor er det usikkert pr. i dag hvilke av disse produktene som vil komme for salg på markedet. Men uansett hvilket produkt som vinner, er det en lysere fremtid for blinde og svaksynte.

Livet i "skyen"

Kilde: Derk van de Velde
www.bartimeus.nl

Översettelse: Cor van der Lijcke og
Helen Hartog

Vi lever i et mobilt samfunn. Også vi som er syns- og hørselshemmet. Derfor er det veldig viktig å oppdatere oss om hva som finnes på markedet. For å kommunisere og informere er smartphone viktige hjelpemidler. Jeg fant en interessant orientering om dette fra et nederlandsk kompetanse- og ressurscenter for synshemmede.

Jeg synes egentlig at organisasjoner for syns- og hørselshemmende, ressurscenter i Norge bør tilby oss et kurs for å lære å bruke pekeskjermer og å bruke sosiale medier. Dette er fremtiden!

ISE (interessegruppe for synshemmede databrukere) har allerede opprettet et diskusjonsforum for å dele erfaringer med smartphone.

Lanseringen av smartphone, iPad og lignende var et viktig skritt i en ny og svært spennende tid. Apps (applikasjoner til smartphone) gjør livet lettere når det gjelder å bo selvstendig, å jobbe og å reise. Dessuten er apps forholdsvis billige og ofte bra programmerte. Mange apps er avhengige av store datamaskiner ved bruk av internett, slik at datamaskinene overtar jobben til din mobiltelefon. Dette kalles for 'working in the cloud', 'å jobbe i skyen'.

Teknologi som basis for et selvstendig liv

I slutten av 80-årene kom de første datamaskinene med syntetisk språk, forstørrelsesprogramvare og punkt-skrift på markedet. Nå er det ikke lenger mulig å tenke på et liv uten datateknologi for mange synshemmede.

I dag, takket være smartphone, er kunnskap, mobilitet, språk og telefoni med deg på tur. 'Liten' og 'mobil' er de nye trylleordene.

Stor brukervennlighet takket være minimalistisk interface

Den ofte minimalistiske form og utseende av en app er et viktig bidrag til suksessen. Bruken er mer intuitiv og oversiktlig enn på en vanlig internettside. Dessuten finnes visse knapper eller lister alltid på samme sted, slik at du kan klikke deg inn uten å lete etter det du ønsker.

Apps er dine øyne og hender

Nesten hver eneste smartphone er utrustet med touchskjerm, trådløst og mobilt internett, GPS, tekst- og språkgjenkjenning og et mobilt kamera. Dermed er de blitt dine øyne og hender. Et digitalt kamera kan altså hjelpe deg med å 'se' omgivelsene. Med en spesiell app tar den et bilde, og dermed får du direkte informasjon om type objekt, hva det blir brukt til, hva det er laget av, hvor du kan kjøpe det.

Se for eksempel oMoby i appstore til Apple. Det fungerer også bra å diktere en e-post, og nå driver de og utvikler en metode for å korrigere en skrevet

tekst ved hjelp av språk. Se appstore: dragon dictation <http://itunes.apple.com/nl/app/dragon-dictation/id341446764?mt=8>.

Hvilke apps finnes for synshemmede?

Finn rommet ditt eller skrivepulten din: fraunhofer http://www.e-ssist.fraunhofer.de/ergebnisse/indoor/index_e.html

En enkel agenda hvor du kan bla fram og tilbake, hoppe til i dag og lese inn avtaler. Dette er et prosjekt som er i testfasen hos kompetansesenteret Bartimeus i Nederland.

Spørsmål om kollektivtrafikk for den bussholdeplassen du befinner deg på: last ned app'en fra trafikanten, www.trafikanten.no

Teksting av film du ser på kinoen: appstore subtitles <http://itunes.apple.com/us/app/subtitles/id358913522?mt=8>

Oversettelse (skriftlig eller muntlig) til språket i landet du befinner deg. Appstore: oversettelse <http://itunes.apple.com/nl/app/vertaler-pro/id359354972?mt=8>

Hjelp i tale ved programmering av elektriske apparater som tv, stereoanlegg, vaskemaskin eller oppvaskmaskin. www.sonos.com

Å vite hvem som er i nærheten (gjennom bluetooth): et prosjekt som pågår hos kompetansesenteret Bartimeus i Nederland

Memory med lyd: et prosjekt som pågår hos kompetansesenteret Bartimeus i Nederland.

meus i Nederland.

Hva er også mulig med smartphonen?

En smartphone har selvfølgelig enda flere bruksområder, ikke minst å ringe og å bli ringt opp, å sende og få tekstmeldinger, å lese og skrive e-post, å kommunisere på sosiale medier, å ta bilder, å surfe på nettet og å se på film som er lagt ut på YouTube.

Det finnes massevis av apps som kan lastes ned, som gjør det mulig å lage og vedlikeholde din 'to do' liste, og å lytte på musikk, radio eller digitale bøker. Og undervurder ikke app'ene som målestokk eller vater, vekkeklokke, sjakkspill, digital tv-guide, og ikke minst 'hvor er teltet mitt-app'en som gjør det mulig å finne tilbake teltet ditt på stappfulle festivaler.

Betalbart

En tredje fordel med app'ene er prisen. Å lage en app er svært enkelt, og dermed er prisen mye lavere enn å skrive programvare for en datamaskin. En enkeltperson kan lage (eller gi oppdrag til å lage) en app dersom det oppstår en god idé, og spre den direkte over verden gjennom en digital butikk, som appstore eller android market <https://market.android.com/>

Allerede i noen år har det for eksempel eksistert et apparat som tar et bilde av en tekst, og leser denne teksten høyt. Prisen for apparatet er mange tusen kroner. Nå finnes det noen apps som kan tilsvarende, og de koster noen tiere!

Docscanner og ocrtool er noen ek-

sempler. Men disse fungerer bedre i Phone 4 enn i Phone 3.

Livet i skyen

Til slutt er 'cloud computing' en utvikling som tilbyr mange fordeler. Dette er en jobbemåte hvor en deler alle funksjoner og dokumenter gjennom internett. Du jobber da ikke på din egen lokale smartphone eller iPad men på en online server.

På denne måten kan du samarbeide online og bruke den store kapasiteten til andre datamaskiner. Apps som jobber med språkgjenkjenning behøver ikke å gjøre alle kalkulasjoner på din egen smartphone, men bruker andre, større datamaskiner gjennom skyen.

For de som er kritiske er det alltid mulig å finne ulemper og negative sider. Også i dette tilfellet. Som for eksempel: det er en forutsetning at det finnes trådløst nettverk i området. På noen steder finnes det rett og slett ikke (enda).

Dessuten er det mulig at internettforbindelse har en datalimit som du overskrider, slik at du må betale ekstra for den.

P.S.: Bruk av iPhone er for hørselshemmende ikke optimalt. Lydnivået kan ikke justeres. Alternativet er bruk av Smartlink fra Phonak eller Maestro fra COMmidt. Dette er taleforsterkere som mellom et trådløst nettverk kan kobles med iPhone og lyden direkte forbindes med høreapparat.

Også bruk av et fiktivt tastatur kan være et problem. Alternativet er et trådløst tastatur eller for punktskriftbrukere Braille Connect fra Pro Vista eller Easy Link fra BoJo. Dette er et lite punktskrifttastatur og en 12-cellers leselist i ett som en lett kan ta med i lomma. Og også her mellom en trådløs forbindelse kobles til iPhone.

Pressemelding fra Jernbaneverket

Jernbaneverket overtar assistansetjenesten

Fra nyttår ble bestillingsrutinene for jernbanens assistansetjeneste endret. Da overtok Jernbaneverket ansvaret for kontakten med personer som har behov for assistanse knyttet til reiser med tog. Tidligere ble denne tjenesten utført av NSB og Flytoget, mens formidling av tjenesten nå foretas av Jernbaneverkets kundesenter.

Det er i dag assistansetjeneste på stasjonene Oslo S, Gardermoen, Trondheim S og Bergen. Det er senere planlagt utvidelse til flere stasjoner i Norge.

Bestillinger gjøres senest ett døgn før reisen, for å få garantert tjenesten på ønsket tidspunkt. Du kan benytte elektronisk bestilling og telefon

Telefon: 477 70098 til Jernbaneverkets kundesenter eller til kundesentrene NSB eller Flytoget

Internett: <http://assistanse.jbv.no>

SMS: 26112 med kodeord Assistanse (kun for informasjon)

Den elektroniske bestillingen er tilpasset synshemmede.

Tilleggsopplysninger:

Bestilling av assistansetjeneste - telefon

I forbindelse med overtakelsen vil bestillingen forenkles og antall bestillingskanaler utvides, samtidig som

dagens bestillingsmuligheter beholdes.

For kunde av assistansetjenesten betyr dette at dersom NSBs eller Flytogets kundesenter kontaktes, kan assistansetjeneste fortsatt bestilles.

NSB og Flytoget formidler bestillingen videre til Jernbaneverket. Informasjon og bekreftelse sendes kunde fra JBV kundesenter. Kunden kan også ringe Jernbaneverket kundesenter for bestilling innenfor åpningstidene 8-17 på hverdagene og 9-15 i helger og helligdager.

Telefonnummeret til Jernbaneverket kan sammen med flyselskapenes numre kobles til ett felles telefonnummer for bestilling av assistansetjeneste.

Bestilling - elektronisk

Jernbaneverket har utviklet en selvbetjent løsning for enkel bestilling av assistansetjeneste. Et elektronisk bestillingsskjema, tilgjengelig fra Jernbaneverket, NSBs og Flytoget sine nettsider i tillegg til lenker fra et antall andre nettsider, blant annet Blindeforbundet, Handikappforbundet. FFO og Deltasenteret om det ønskes.

Elektronisk bestilling er selvsagt tilrettelagt for blinde og svaksynte. Det er også mulig å sende en e-post bestilling til Jernbaneverket.

Bestilling – frist/garanti

Det er satt en bestillingsfrist eller en garanti på 24 timer før reise. For at Jernbaneverket kundesenter skal rek-

ke å formidle bestillingen også til stasjoner som ikke har bemanning på stasjonen, i tillegg til togselskapene, anbefales det å bestille minimum 24 timer før i en av de nevnte kanalene: telefon, elektronisk bestilling eller e-post, for å få garantert assistansetjeneste. Det er ikke dermed sagt at man ikke får assistanse ved bestilling kortere enn 24 timer før, men kunden kan oppleve å få melding om at det ikke kan skaffes innenfor normal ventetid eller kunden blir ventende på svar på stasjonen.

Assistansetjeneste må være en lik tjeneste på alle stasjoner, det vil si at vi ikke kan skille på bemannede og ubemannede stasjoner på bestillingsfrist.

Bestilling til Gardermoen stasjon
Følgende gjelder spesielt for denne stasjonen, siden denne står i tilknytning til flyplass og bestilling av assistanse til flyplassen administreres av en egen tjenesteleverandør:

Dersom det er behov for assistanse fra/til plattformen på Gardermoen, anbefales det å bestille assistansen gjennom Jernbaneverkets bestillingskanaler. Det er likevel mulig å bestille via leverandør på Gardermoen direkte, Medema Easy Travel, så lenge det spesifiseres at assistansen ønskes fra plattform. Det er ikke nødvendig å

bestille både til JBV og Medema dersom det opplyses at man reiser med tog og at assistansen behøves fra /til plattform for tog.

Assistansetjeneste – dagens tilbud og nye stasjoner

I dag tilbys assistansetjeneste på stasjonene Oslo S, Gardermoen, Trondheim og Bergen. Det vil det fortsatt gjøre i 2012 og fremover.

Jernbaneverket vil i første runde fokusere på overtakelse av administrasjon av bestillingen slik at denne ordningen blir best mulig for kundene.

På sikt planlegges også en utvidelse av tilbudet på flere stasjoner i Norge, slik at terskelen for å benytte tog som fremkomstmiddel senkes for flere på nye stasjoner. Når og hvilke stasjoner som vil få tilknyttet tilbud om assistanse skal vi komme tilbake til. Dette vil bli publisert i alle medier som formidler informasjon i dag.

Kontaktpersoner:

Prosjektleder Reidun Kvitberg Gulliksen 47 83 67 51

Fra 4. januar er det Helle Grov, e-post adresse Helle.Grov@jbv.no

Universell utforming av IKT-systemer

Universell utforming av IKT-systemer
- Ny bok fra Universitetsforlaget

Brukergrensesnitt for alle

Mange tar brukervennlighet som en selvfølge i sin daglige bruk av PC-er, mobiltelefoner og annet datautstyr. Vi forventer at bruken skal være effektiv og behagelig, uten problemer.

For å vinne konkurransen om kunder er man nødt til å satse på brukervennlighet, men heller ikke dette er tilstrekkelig; den nye antidiskrimineringsloven krever at informasjonsteknologi skal være tilgjengelig for **ALLE** i samfunnet, inklusive brukere med funksjonsnedsettelser. Ingen skal utestenges, eller som loven sier, systemene skal være "universelt utformet".

For å gjøre systemer universelt utformet kreves det innsikt i brukermangfoldet og hvordan mangfoldet av brukere forholder seg til informasjonsteknologi.

Denne boken er en enkel innføring brukergrensesnittdesign, hovedsakelig myntet på bachelorstudenter innen informatikk, teknologi og andre beslektede ingeniørfag. Boken egner seg også for andre som arbeider med informasjonsteknologi og som ønsker å oppdatere sin kunnskap om brukervennlighet og universell utforming.

Den første delen av boken tar for seg prosesser som leder til brukervennlige og tilgjengelige systemer, dvs.

hvordan vi kan finne ut av hva brukeren trenger, hvordan vi genererer ideer og foredrer disse til anvendbare konsepter, hvordan vi realiserer konseptene i kosteffektive prototyper, og hvordan vi kan slå fast at brukernes behov er ivarettatt ved brukertesting av prototypene.

Boken har en egen nettressurs med oppgaver og tilleggsmateriell.

Tittel: Universell utforming av IKT-systemer

Undertittel: Brukergrensesnitt for alle
ISBN: 9788215014913

Fagområde: Realfag og IT

Utgitt: 2011

Målform: 1

Sideantall: 392

Innbinding: Heftet

Bokgruppe: 218

Salgsdato: 05.12.2011

Leveringstid: 3-5 virkedager

Pris: 469,-

Portrettintervju med Bjarte Bø-Sande

Bjarte Bø-Sande, 41 år, er døv og synshemmet (har Usher Syndrom). Han er med i den populære tv-serien "Ingen Grenser" som sendes på NrK 1 hver søndag. Siste episode blir vist søndag 5. februar.

Han er en av de 11 mennesker med ulike funksjonsnedsettelse som var på en måned ekspedisjon i naturen med Lars Monsen i fjor sommer. De gikk, padlet, rodde og red på strabasiøse tur fra Femundsmarka til Snøhetta.

Hva fikk deg til å søke til å være med på "Ingen Grenser"?

- Jeg fylte nettopp 40 år og ville gjøre noe med livet mitt. En måned senere etter bursdagen kom NRK med en reklame om ny sesong av Ingen grenser og ville ha deltakere. Da meldte jeg umiddelbart på. Jeg har en stillesittende yrke, så jeg ville gjøre noe med kroppen. Alle vet at kroppen forfaller med alderen, så der ville jeg gjøre noe med det.

Ble du glad at du fikk vite du ble plukket til turen? Hva kom din første tan-

ke da du fikk vite det?

- Jeg ble helt målløs og glad, har aldri vært så glad på lengre tid. Samtidig vandret det en tanke om at jeg ikke skulle ha meldt meg på en så vanskelig tur. Eg sloss imot de negative tankene, og fant ut at de negative tankene var helt unødvendige. Hvis jeg hadde fulgt de negative tankene, så ville jeg garantert få et annet liv fullt av anger.

Hvordan opplevde du utfra turen?

Med tanke på samarbeid og kommunikasjon. Var det mange utfordringer der du måtte håndtere på?

- Kommunikasjon er en naturlig utfordring mellom døve og hørende. Det måtte etableres forbindelser og kommunikasjon mellom oss deltakerne. Det har gått så bra at vi er som en ny familie. De fysiske utfordringene var tennisalbuen, å forsere i så steinete terreng. Den psykiske utfordringen var å ikke kunne bidra til når jeg hadde tennisalbuen. Det var tungt.

Jeg forstår det slik at dere hadde med tolk på turen. Føler du mer utbytte eller skulle du likt å gjennomføre turen

uten tolk?

- Vi brukte ikke tolk til praktisk kommunikasjon imellom oss og deltakere. Tolk er en del av sikkerhetsapparatet, og er tilgjengelig om det skulle skje noe. De brukes ved informasjonsmøter om morgenen og om kveldene, og under intervju underveis i turen. Hvis vi brukte tolk mellom deltakere under praktisk kommunikasjon, så ville ingen grenser være spesielt tilrettelagt døve.

Ut fra ditt intervju med NRK og nyhetsaviser og Se&Hør ønsker du deg en dame og å bli tynnere. Ble det som du ønsket? ☺ Fått deg dame? ☺
- Jeg gikk ned 10 kg. Og nei, foreløpig ikke dame. ☺

Ut fra turen i en måned, hva er ditt største opplevelse? Føler du at du får nytt perspektiv etter turen med hensyn til naturen? Jeg forstår det slik at du er en naturelsker fra før, korrekt?
- Jeg har aldri vært så mye ute i naturen, og det har gitt meg et nytt perspektiv på livet: Bli mer ute i naturen, og si ja til utfordringer. Jeg var i Åre i Sverige med slalåmskiene, og jeg var sikker på at det ble slutten på slalåm

pga synet mitt. Men mine venner fikk meg til vanskelige bakker uten å si fra på forhånd, og sa selv de beste faller der. Holdt på å falle bare en gang, og da skjønte jeg at det ikke er en god grunn til å legge opp slalåminteressen.

Har du fått gode venner fra ekspedisjonen og at dere holder fortsatt kontakt etter endt turen?

- Ja, vi holder kontakten daglig. Vi er som en ny familie.

Har du noe tips til døvblinde? Der de må komme seg ut til naturen og fra sofaen.

- Det er forskjell på å være ute i naturen og å sprengre grenser. Å være ute i naturen og sprengre grenser samtidig er en kjempefin ide. Vil du sprengre grenser, så bør du ta utfordringer som du tviler egentlig at du skal tro å kunne å ta.

Bildene er tatt av: Håvard Jensen/Mastiff

Gratulerer med dagen, Louis Braille!

Kilde: www.blindeforbundet.no

Mannen som oppfant blindeskriften (punkt-skriften). Louis Braille så dagens lys 4. januar 1809 i den lille franske byen Coupvray. Les om hans korte, dramatiske men innflytelsesrike liv.

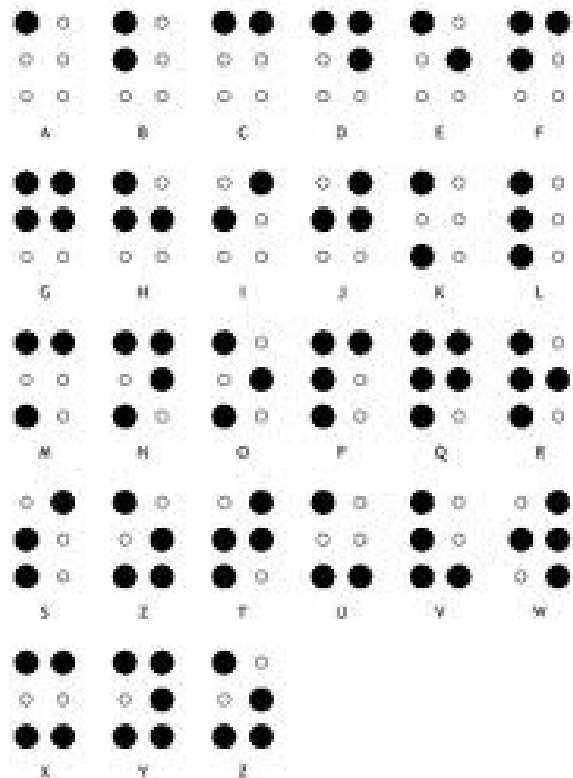
Louis var bare tre år gammel da ulykken skjedde. Helt alene på salmaker-verkstedet til faren tok han en kniv, begynte å skjære i et stykke lær, kniven glapp og rammet ham i det høyre øyet. Det satte seg betennelse i såret som spredde seg til det andre øyet, og den lille gutten ble helt blind.

Louis var bare 16 år gammel da han hadde sitt blindeskriftsystem ferdig, - en genial oppfinnelse som har gjort det mulig for blinde å lese og skrive. En bokstav skal lette kunne leses med en finger, og Braille fant ut at den ideelle bokstavstørrelse var på seks oppbøyde punkter, tre i høyden og to i bredden. Av de seks punktene

kan det dannes 63 tegn; bokstaver, skilletegn, tall og noter.

Louis Braille ble smittet av tuberkulose og han døde etter en kraftig blodstyrting 6. januar 1852, bare 43 år gammel.

Louis Braille var et geni, og en hel verden av blinde vet å sette pris på ham og hans oppfinnelse. 4. januar har også blitt Verdens Blindeskrift-dag!

Returadresse:

LSHDB (Landsforbundet for kombinert Syns- og Hørselshemmede/Døvblinde, Skippergata 33, 0154 Oslo

LSHDB-sentralstyre 2010 - 2012

<i>Forbundsleder:</i>	<i>Åshild Johansen</i>
<i>Nestleder:</i>	<i>Kari Kristine Engan</i>
<i>Styremedlemmer:</i>	<i>Birgit Hagerupsen</i>
	<i>Hege Dahlen</i>
	<i>John Sandell</i>
<i>Varamedlemmer:</i>	<i>Harald Vik</i>
	<i>Nina Helene Skorge</i>

LSHDBs hjemmeside: www.lshdb.no (stadig oppdatert)